

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

De Sanctorum Festiuitatibus Annitotius - Nvnc Demvm Integre Svppleti,
Concionibus per octauam Vener. Sacramenti suo ordine intersertis

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

In Festo SS. Innocentium. Herodes videns, quoniam illusus esset à Magis,
&c. Matth. 2. 1. De conatu Satanæ ad Messiæ aduentum impediendum. 2.
De Iosepho monito & fugam matura[n]te. 3. De ipsa fuga. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56205](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56205)

fratres illi offeramus, eiusque preces exposulemus.

O Ioannes penitus admirabilis, præ cæteris sanctis à Deo dilecte, qui inter omnes Apostolos delicia & amor Christi Iesu appellari meruisti, qui hoc inter cæteros Euangelistas, quod inter aues aquila, ad eò ut sublime euolando soli, id est, Deo, diuinitatiq; vicinus factus sis. O aquila Euangelica, de qua Iob Propheta vaticinans ait: *In arduis ponet nidum suum, in petris manet, & inaccessis rupibus: in summitate scilicet diuinitatis, & sinu Christi Iesu, qui verè Ecclesiæ petra est requiescens.* O cælo Deoque dilecte, qui obtinuisti, quod tam enixè olim in Canticis sponsa postulabat, *Pone me ut signaculum super cor tuum.* Domini tui cordi, velut amoris tessera & symbolum, infixus. Tu es ò beate Iohannes, ad quem recurrimus, tu es, cuius hodie opem & auxilium imploramus. Filij Iacob cum Ioseph fratrem Regi Pharaoni gratum & acceptum esse cernerent, audacter ei locuti sunt, suamque necessitatem exposuere. Nos filij Iacob, cum te fratrem nostrum hodie in cælesti aula Regum Regi gratum sciamus, ad te accedimus, opem & auxilium tuum postulamus: tuamque intercessionem exposcimus, fratrum tuorum preces, ò mitissime Ioseph, noli reiicere, aliquid in eorum gratiam præsta, fac obsecro, vt solius Dei amor, qui semper in animo tuo eluxit & exarsit, in nostro quoque perpetuò exardeat, vt nimirum illum eo, quo olim tu, amore complectentes, in altero mundo etiam eo, quo tu eum modo vides, videre valeamus, quod beatitudinis nostræ caput est, ad quam nos sanctissima

& indiuidua Trinitas
conducat, Amen.

IN FESTO SS. INNOCENTIVM.

Partitio.

- I. De conatu Satana ad Messia aduentum impediendum.
- II. De Iosepho monito, & fugam maturante.
- III. De fuga ipsa.
- IV. De infanticidio, & infanticida.
- V. De casis infantibus.

Herodes videns, quoniam illusus esset à Magis, iratus est valde, & mittens occidit omnes pueros, qui erant in Bethleem, & in omnibus finibus eius, à bimatu & infra, Matth. 2.

FIGVRA.

DAuid Rex, cum Arcam Domini in ciuitatem Bethleem, quæ in tribu Iuda, duobus à Ierosolymis, & viginti à Nazareth aberat miliaribus, & in qua ipse natus erat, conduxisset, varias Deo victimas immolauit, thymiamata plurima accendit; hostias & sacrificia obtulit. Quam porro præclara hæc figura est ad diram Innocentium stragem declarandam: Vix enim sacra Humanitatis Christi Arca eam ipsam ciuitatem Bethleem intrauerat, quin statim infinitæ victimæ & grex immolatorum tener Domino, crudeli Herodis gladio, in sacrificium cadat: ipsi inquam innocentes, quos Herodes rabie & furore accensus hodie obruncari & interfici iubet. Videre videor effrascentes carnifices, gladio tenera scrutantes viscera, ab ipsis matrum vberibus carissima auellentes pignora, sanguine natate compita, matrum eiulatum, & lamenta audire, ac varium vbique locorum stragem editam cernere. O triste nuntium! ò crudele ac miserandum spectaculum! ò cruentam tragœdiam, & stragem tragico dignam decantari cothurno! E quidem hanc hodierna concione describere decreui, Adsis Spiritus paraclite, qui corda fi-

delium illustratione superna edores, tuque o gloriosa Deipara patrocinio nobis tuo succurre: interea dum Angelica te salutatione inuocamus.

A V E M A R I A .

I: Bellum inter Christū & diabolu.
 Nullum vnquam crudelius, vel immanius aut metuendum magis bellum exstitit, quam ipsum, quod Christus cum diabolo hoste suo iuratisimo gessit: cuius origo & causa non nisi immortale statui potest odium & inimicitia nullo vnquam tempore conciliabilis, quæque iam ab ipso mundi primordio cepit, & ad finem vsque illius duratura est. Vix enim cælum conditum erat, quin statim inter se decerrare coeperunt, atque inter se atrocissimè digladiari: cuius belli successum, & victorias Christi Ioannes in Apocalypsi describit, & factum est prælium magnum in cælo, &c. In Paradiso quoque terrestri iterum congregiuntur, & prælia miscent, atque ita miscent, vt perenne id bellum fore Deus prædixerit: *Inimicitias ponam inter te & mulierem, inter semen tuum, & semen illius, quæ nullo vnquam æuo finientur.*

Apoc. 12.

Apoc. 12.

Hoc non nisi propheticè pronunciauit Deus, sed longo post tempore Ioannes Euangelista emblematicè in Apocalypsi sua expressit; describit siquidem mulierem parturientem, mulierem, inquam, quæ sole vt chlamyde vestiebatur, lunam verò sub pedibus tenebat, & in capite coronam duodecim stellarum habebat; hanc septiceps, pluribusque instructus cornibus draco persequabatur: *Ecce draco magnus rufus, habens capita septem, & cornua decem: & draco stetit ante mulierem, quæ erat paritura, vt cum peperisset, filium eius deuoreret.* Ecce ænigmatis huius expositionem. Mulier hæc virginis Deiparæ sole iustitiæ circumamicta imago est, mundum, qui per lunam designatur, pedibus calcantis, deinde virtutibus per stellas significatis coronata: hanc Filium Dei vtero gestantem Satan, draco ille tartareus, tot capitibus instructus & cornibus, id est, mille nocendi artibus & stratagematis armatus, persequitur, & quamdiu mundi hæc machina consisteret, persequetur. Figuræ vt videtis veteris huius belli & inimicitia plurimè ybique occurrunt.

Gen. 24.

Iacob & Esau sese mutuo materno in vtero calcibus impetebant, & semper quoad vi-

uerent, inter se contendebant. Docetur hic Christum & diabolum semper inter se digladiari, & ab ipsa natiuitate, ab ipso inquam mundi primordio capitale inter se odium gessisse, & hæctenus gerere, ac crudeles inimicitias fouere. Bernardus cum motuum horum ac discordiæ causam & originem inuestigaret, dicit eam à primo instanti, quo Angeli creati fuere, coepisse, nam cum diuina reuelatione didicissent, Verbum Dei humanam carnem assumpturum, & vnigenitum Patris, hominis redimendi ergo, cælo descensurum, simulque iussi essent eundem incarnatum adorare, *Et adorent eum omnes Angeli eius:* Lucifer, superbia, & fastu tumens associatis sibi aliquot eisdem mentis & voluntatis Angelis hoc facere recusauit; sed omnes exinde diuinitati aduersantes, ipsam quoque ambiunt, firmiter secum statuantes, hominem hunc nunquam agnoscere, quasi penitus indignum, & à natura sua nimium quantum alienum foret, Angelorum naturam humanæ subiectam esse, hominesque vt superiores: gnosceret. Ideo magna cum voluntaria & infamia cælo expulsi, & in tartara relegati, omni ratione accedente inuidia, impedire conati sunt, Deus ne humanam naturam indueret, veritatem ei se submittere, ipsique homines Angelicæ dignitati præcellerent, cogentur.

Belli huius causa.

Atque idem quamprimum vt homo conditus est, & in Paradiso terrestri collocatus, eum diabolus aggressus est, & oppugnauit, ita vt expugnari, & ad terram deiecerit, eumque debellans, omnem illius posteritatem inuisibili sicuti lauciant. *In quo omnes peccauerunt, & mortui sunt.* Conabatur quidem nefandus ille sicarius omnem illam propaginem abolere, è qua nimirum hostis iuratisimus nasci debebat; aut ita saltem corrumpere & inficere, vt eam Deus indignam, è qua carnem sumeret, cuiusque naturam sibi copalaret, iudicaret. Huc alludens in Euangelio Dominus Iudæis sanguinem suum, & interitum sitientibus dicebat: *Vos ex patre diabolo estis, & desideria patris vestri vultis perficere, ille homicida fuit ab initio.* Ex illo namque tempore varias excogitauit rationes ad Mesiam opprimendum, omnemque progeniem, è qua nasci debebat, exscindendam.

Rom. 5.

Ioan. 8.

Con-

Exod. 2. Conspiratione illa finita aliam eadem ex causa in Aegypto adornat: cum enim videret Hebræos, & quibus Messiam iuxta promissionem Abraham factam, nasciturum sciebat, in Aegypto captiuos detineri; Pharaonem Regem existimavit, omnes ut masculos interfici, & in profluentem abijci iuberet, sperans interfectis parvulis Messiae quoque adventum impediendum. Sed aliter visum superis, nam Moles in profluentem coniectus submersioni eripitur, spesque adfert mundo, Messiam, Satana nequidquam remotam objiciente, venturum, atque æternum Patris Verbum carnem nostram assumpturum.

4. Reg. II. Cum nec hoc videret ad votum successisse, nova consilia machinabatur: nam furore & rabie percitus Regnum Israel ingressus, impiam Athuliam excitavit, & velut in aciem produxit, uxorem scilicet Regis Ioram, & Ochoziam matrem, quæ necio, quo astro in transuendum acti, suggerente demone, omne semen regium interfecit, & David posteros delere conata est: ad hoc eam Satanas impellebat. Sciebat enim Messiam de familia David, iuxta quod olim ei promiserat Dominus, nasciturum. Verum frustra facta, diuina namque providentia euasit sciorum manus Ochozias, filius Ioas, qui auxilio Ioiadæ Pontificis regnum paternum adeptus est.

Eslh. 3. Neque idcirco tamen animo corcidit, nam cum omnia sua machinamenta irrita esse cerneret in Iudæa, longo post tempore Perfidem ingreditur, & vnum è principibus Regni proceribus, Aman nomine, aggressus, tale ei aduersus Iudæos, è quibus prædictum erat Verbum Patris carnem assumpturum, odium infixit, ut non prius quiescere potuerit, quam decretum à Rege Afluero obtinisset, quo vniuersus Iudæicus populus, qui in eius ditionibus versabatur, morti crudelissimæ addicebatur. *Et litera signata ipsius annulo missa sunt per cursores regis ad vniuersas provincias, ut occiderent atque delerent omnes Iudæos à puero usque ad senem, parvulos & mulieres vno die.* Sed remotam obiecit Deus, nam Esther Regina Regi supplicata facta populum ab interitu vindicauit, ac regium diploma obtinuit, quo omnes eorum hostes, & in primis Aman, interficerentur.

An nondum hic rabies eius & crudelitatis æstrum quæuit? verum cum nec hoc ex voto successisset, se ipsum semen Iacob nihilominus celebre esset, nouo stratagemate usus est. Nam cum probe nosset filium Dei carnem ex eo assumpturum, impium Antiochum excitat & excitulat, qui omnem posteritatem Iacob, & in primis Machabæos, qui ex femine regio & Pontificio descendebant, abolere firmiter decreuit. Verum & hæc machina disrupta in auras euanuit, magnoque suo dedecore Rex belium ijs mouere aggressus est: *quia Dominus dissipat consilia gentium, & non est sapientia, non est prudentia, non est consilium contra Dominum.* ò crudelia machinamenta infelices conceptus! crudeles conspirationes! sed sunt profecto & alia longeque maiores.

Ecce namque sanguinolentus ille draco, cum sciret, quod maximè metuebat, iam factum esse, Messiam, inquam, in hunc mundum venisse, Verbum carnem induisse, in Bethleem quoque natum esse, hodie denudè noua quadam ratione furit, insolefcit, efferafcit, superos & acheronta conciet, atque omnem lapidem mouet, iraque & rabie tumens Herodem, bipedum nequissimum armar, qui paruulos omnes, qui in Bethleem & eius finibus erant, interficiat, sperans vna cum his Iesum occidendum. Odium incredibile! ò bellum, cui nullum vaquam par existit! Tragicum & cruentum hoc spectaculum in Euangelij hodierni theatro exhibetur: audiamus loquentem prologum; *Herodes videns, quoniam illusus esset à Magis, iratus est valde, & mittens occidit omnes pueros, qui erant in Bethleem, & in omnibus finibus eius.* Ut autem ordine triste hoc argumentum repræsentem, primò de Christi fuga in Aegyptum, deinde de infanda infantiu strage & exterminio, quæ duo Euangelij huius caput sunt, agendum erit. Aures benignas præbete, & lacrymas parate, interea dum lugubrem & luctuosam hanc materiam prosequor.

Euangelicus contextus & sensus hic est. Iudææ Rex Herodes, Antipatri Acalonitæ idumæi, quem Iulius Cæsar bello Alexandrino confecto, in illo regno constituit, & senatusconsulto publicè Regem Iudæorum declarauit, filius, cum infantium, qui in fini-

bus

bus Bethleemiticis erant, eadem concepisset, Ioseph Christi, vt quidem vulgò exstimabant, Pater ab Angelo in somnis admonitus fuit, vt matrem cum puero acciperet, & in Aegyptum fugeret, quo Herodis crudelitatem experiri non coereretur, *Surge, & accipe puerum, & matrem eius, & fuge in Aegyptum.*

II.
Cur Angelus
Iosepho potius,
quam
Mariæ apparuerit.

In historiae huius limite stupefactus haereo, & miror, cur Iosepho potius, quam beatissime Virgini Angelus apparuerit. Et merito mirandum est; sed variae statui huius rei causae possunt. Primò, ne Virgo, audito, tam grande filio suo vitae discrimen instare, insolito timore turbaretur; & audiens eum, quem Reges è longinquis regionibus profecti adorauerant, à Rege Iudaeorum ad necem quaeri, grauissimum intrinsecus dolorem sentiret, fortasse etiam ne legatus ille coelestis, qui latissimum Virgini de filij Dei incarnatione nuntium attulerat, triste iam de filij fuga & exilio afferret. Quare cum tristes haec literas matri praelegere non auderet, Patri easdem legendas tradidit.

Quid si etiam, vt hinc homines discerent, familiae & rerum domesticarum rationem foeminis conuenire, sed grauioris momenti negotia soli viro quadrare? Hæc mihi ratio vique adeò non displicet, cum seiam Apostolum Tito præcepisse, vxoribus & matronis vt auctor esset, viris morem gerere, rerumque domesticarum curam habere, dicens: *Tu verò loquere, quæ decent sanam doctrinam: & quæ? Adolescentulas, vt filios suos diligant, prudentes, castas, sobrias, domus curam habentes, benignas, subilias viris suis.* vbi notare, domus curam habentes, quia hæc potissimum ad vxorem spectat.

Tit. 2.

Deut. 22.

Hinc veteri lege venit Dominus, mulier ne se veste virili indueret, nec viri veste foemina, innuere volens, foeminarum non esse negotijs sese maritorum, que grauioris momenti esse solent, immiscere, aut virili veste indui, id est, viri officia subire, & relicta colu gladium assumere.

Sapientissimum illum Romanor. Catonem trium potissimum rerum, cum in extremis esset, præcavebat. Primò, quòd aliquot dies in otio transigisset. Secundò, quòd nauim confendisset, cum per terram iter conficere po-

tuisset. Tertio, quòd vxori arcana aliqua maioris momenti credidisset. Doceat tanti viri præcaveantia posteros, non esse cordati aut prudentis viri, foeminam, cum de rebus grauioribus agitur, in consilium adhibere.

Ob has forsitan causas nuntius ille coelestis tam prægnans negotium, Christi scilicet tuitionem & custodiam nuntiaturus, præterita Virgine, Iosephum adiit. Qui mox vt triste hoc mandatum audiuit, strato membra corripit, Virginem admonet, vt collecto puero, in Aegyptum sese conferat: & dictum factum, eadem ambo nocte profecti in Aegyptum tendunt. Putat Abulensis, non ipsa illos nocte qua Angelus apparuit profectos, sed paucis post diebus, rebus scilicet ad iter necessarijs comparatis, vel reculis suis, quas in Iudæa relinquebant, prout poterant & licebat, vt cumque dispositis, quòd duabus rationibus confirmat. Prima, quòd nempe Ioseph domum, & aliquam, licet tenuem & curiam supellectilem haberet, de qua eum priusquam in iter se daret, disponere oportebat, alicui fido amico eandem interea dum abesset credendo. Secunda, quòd honoris sui rationem habere debebat, ne quemquam repentino illo discessu & fuga nocturna, omnibus in se, neminique suorum, imò ne vicinis quidem valedicendo offenderet: multi namque in deteriorem partem abitum illum occultum interpretati sunt. Quare vt hæc incommoda subterfugeret, aliquot eum diebus, postquam ab Angelo admonitus fuit, adhuc in Iudæa hæsisse oportuit. Sed non quincunt hæc rationes, nec mihi magnus ille scriptor persuaserit, eadem illam nocte non abiisse. Verù sanior & melior sententia est eorum, qui eadem illum, qua responsum accepit, nocte in viam se dedisse credunt, atque huc posse trahi videntur verba Euangelistæ dicentis, *Qui consurgens, eadem scilicet nocte, accepit puerum & matrem eius.* Hæc porro promptitudo & alacritas insinuare videtur, eadem ipsa nocte, imò & eadem hora illos, qua nuntium accipere, profectos esse.

Quot hic eos lacrymas profudisse credendum est? quot gemitus edidisse? quoties suspirasse? Tam citone inquebat hinc Virgo fugere oportet fili charissime, ac dulcissime: in exilium proficisci? è patria pelli? mene teneam & iuenculam in regionem ignotam & bar-

In cap. 2.
Matth.

Ioseph eadem
nocte, qua
Angelus ap-
paret, dis-
cessit è Iu-
dæa.

Dolor Ioseph & Vir-
ginis in hoc
discessu.

barbaram secedere? O subita ac repentina re-
rum vertigo! Paucis abhinc diebus Reges il-
lum adorarunt supplices, Angeli seruiarunt
humiles, pastores ad eum accurrere propere,
ipsa quin etiam animalia eundem vt Deum
agnouerunt! & ecce ipsi in eum Reges insur-
gunt, omnes illi mortales insidias fruunt.
O tristem discissum! o diem vere infelicem! I-
tane (illinc dicebat gemebundus Ioseph)
Pater omnipotens, tenellum illum infantu-
lum recens natum, adhuc vagientem, in tam
longinquas oras & ad gentem barbaram &
inimicem secedere? An non vereris, ne in me-
dia via expiret? ne laboribus & ærumnis con-
fectus emoriatur? an non cogitas, quænam ei
in hoc exilio subeundæ difficultates? quot per-
ferendæ molestiæ?

Cum Esau & Iacob simul proficiscerentur,
ipseque Esau vrgeret Iacob, vt properaret, &
gregem cogeret, respondit Iacob, *Nosti Domi-
ne mi, quod paruulos habeam teneros, & oves &
boves factas mecum, quasi plus in ambulando
fecero laborare, morientur vna die cum tibi gre-
ges, præcedat Dominus meus ante seruum suum,
& ego sequar paulatim vestigia eius, sicut vido
paruulos meos posse.* Si Iacob tantopere de
grege suo sollicitus fuit, si laborem itineris a-
nimalibus suis grauem exhorruit; vt Iosephi
nostri suspitibus mea quoque addam, eiusque
expostulationibus meas adiungam, mirari me
atque adeo vniuersum orbem mecum dico,
Pater æterne, non maiorem te filij tui paruu-
li, innoxij Iesu, agni illius sine macula, adeo
tenelli & mollis, & ouiculæ illius dulcissimæ,
Deiparæ inquam Virginis rationem habere?
an non vereris, ne hæc omnia in præcipiti illa
profectione emorianur?

Quin & cum angelo hoc exostulabo, de-
que eodem, quando eum dicentem audio,
*Surge, accipe puerum & matrem eius, & fuge
in Ægyptum, conuerar.* Quid: quænam hodie
illa tua loquendi ratio est o Angele? quid ais?
Accipe puerum, quin cum Deum nuncupas?
cur eum non agnoscis vt Redemptorem, aut
mundi Saluatorem? *Accipe puerum.* O titulos
nimium plebeios ac viles, sublimia tamen in
se mysteria continentes! Quid cheu/suades,
quando hanc fugam suades? anne adeo ma-
turandum est? morane omnis tollenda? an
non te paruuli huius miseret? dixisse, meo

Beff. de Sanctis.

quidem iudicio, debebas: *Vade Ioseph, comi-
tante Deo, noli properare, puelli huius ratio-
nem habe, vide ne quid ei contingat aduersi.*
Sed dicis, *Fuge, propera, matura; ad iter te ac-
cinge, Surge, accipe puerum & matrem eius, &
fuge in Ægyptum.*

Alius lociorum tuorum cum Eliæ sugge-
reret, vt Izabelis Reginae rabiem declinaret,
quæ eum ad mortem querebat, & quacunque
ei ratione insidiabatur, cum eum solatus es-
set, ac dato cibo refecisset, ait, *Surge, comede, &
ambula, longa tibi restat via.* Homini perfe-
ctissimo & validissimo tam modestè ait, *amb-
bula,* quasi dixisset, ne ita properes Elia, vide
ne te defatiges, incede sedato gressu, valetudi-
nem tuam cura: tu verò sine vlla commiserati-
one ais, *Surge, accipe puerum & matrem eius,
& fuge in Ægyptum.*

Siste lacrymas anima, interrompe suspiria,
desine lacrimiscere: nihil quippe Angelus hic
dicit, quod non cœliis in mandatis accepit:
causas inuelligare desine, sed sufficiat tibi
Redemptorem tuum & adhuc in cunis vagi-
entem, tui seruandi ergo tam longinquum iter
suscipere, & quadringentis fortassis passuum
millibus à Iudæa distantem Ægyptum, in qua
septem annis agat, petere: Dixi, fortassis, quia
nonnulli, quos Abulensis citat, immensam in-
ter vtramque regionem distantiam putant,
iter iuxta libros Moyfis & profectionem fi-
liorum Israel ex Ægypto in terram promif-
sionis, quæ hodie Iudæa est, dimensu, quam nõ-
nisi quadraginta annorum spatio confecerunt.
Verum doctissimus Abulensis eosdem refutat,
dum ait, Gazam, quæ in Palæstinæ finibus sita
est, Cairo, quæ olim Memphis, totius Ægypti
metropoli, nonnisi septuaginta miliaribus
distare, & centum ipsam Ierolimam, regni
Iudaici caput, à medirullio Ægypti.

Sed relicta loci distantia, certissimum est,
Redemptorem nostrum septem, aut ad mini-
mum quinque annis in regione illa extranea
mansisse, & tot annorum spatio peregrinatio-
nem illam consummasse. Atque hæc est om-
nium propemodum veterum Doctorum opi-
nio, vt Ammonij (qui Preceptor Origenis fuit)
in harmonia Euangelica, Glossæ ordinariæ,
Anselmi, sancti Thomæ, Bonauenturæ, Al-
phonfi Toftati, & aliorum, Equidem ita tem-
porum rationem in eo, Christus trigesimo

In Matth.

cap. 2.

De vita

Christi, cap.

13. q. 19.

In Matth.

cap. 2.

F

secun-

Secundo Herodis anno natus est, atque eodem in Aegyptum secessit, nec prius rediit, quam ille expirasset, vt Matthaeus tradit: tanto igitur annorum spatio cum Iosepho & Matre in Aegypto haesit, quantum à trigésimo secundo Herodis anno vsque ad mortem eius interfuxit: at qui ille trigésimo septimo regni anno extinctus est iuxta Eusebij supputationem. Sequitur ergo Christum non nisi quinque annis profugum & extorem in peregrina regione mansisse.

III. Haec igitur per transfennam dicta sunt, & ad priorem iam meditationem redeam, videamus inquam, vt Redemptor meus adhuc tenellus tota nocte proficiscatur, quo me & vos omnes, & quotquot viuunt vixeruntque mortales, in regionem deducat, vbi nulla nox, sed perpetuo dies. Sapè mecum tacitus demiratus sum, cur cum Psalmista nyctioraci compararet aut noctuae. Ita namque ipse per vatis os de se locutus est. *factus sum sicut nyctiorax in domicilio.* Sed iam mirari desino. Noctua enim non nisi noctu & luna splendete volare solet: imitatus est hanc Redemptor meus; ille enim penè semper volauit de nocte: dum nasceretur, intempesta è caelo in terram nocte volando descendit, hodie medio noctis conticinio è Iudæa in Aegyptum volat, post triginta abhinc annos quadraginta diebus & noctibus in Palaestina deserto volitabit, ac paulo post, itidem sub noctis silentio, in horto oliuarum volabit, ac tunc lugubrem illum & quietulum cantum edet, *Pater si possibile est, transeat à me calix iste.*

Psalm. 101.

O igitur verè noctua! ô fili tenebrarum! id est, qui noanisi nocte & tenebris volitas, quam cum nocte hac turbatum video? quam grauib; circumquaq; septum difficultatibus & angustijs: ante oculos occurrit iter tam longum ac difficile, à tergo imminet dira Herodis persecutio; hinc pater, illinc mater gementes, ciulantes, casumque suum deplorantes instant; denique vbique fatigatio, labor, ærumna, molestia, angustia, & hæc quidem paruulo videnti adhuc subeunda. O caelum! ô terra! ô figura!

Exod. 2.

Moyfes vixdum natus erat, quin statim ad necem à Pharaone depositus, & in profluentem abiicitur. Ecce verus Moyfes noster Iesus Christus, qui in cunis adhuc vagit & plorat,

ab Herode ad mortem quaeritur, & media nocte in tribulationum afflictionumque torrentem deicitur, ac velut profugus in Aegyptum destinatur. Sed iubet Deus, Angelus denuntiat, igitur parendum est.

Quid consilij suggeris, ô Angele, iterum vt tecum loquar, Iosepho, cum eum vt fugiat ad mones: quando in terram incognitam ac barbaram, & in regionem extraneam eum destinans?

Quid ais Ioseph, cum ad hoc iter te accingis? Quid cogitas Virgo, quando voluntati diuinæ morem gerendo peregrinationem hanc sine vlla contradictione instituis: itane patimini filium extorem in alienas oras secedere? Iacob Patriarcha, quamuis duodecim haberet filios, non nisi summis suorum precibus fatigatus filium Benjamin in Aegyptum fumentum comparandi gratia voluit dimittere, & tu gloriosa Mater, quæ non nisi vnicum hunc filium habes, itane quamprimum sine vlla difficultate permittes, vt tam longinquum iter instituat, & quidem in Aegyptum? An ignoras in Aegypto maiores olim tuos tam graui seruitute pressos? An ignoras huius paruuli delendi ergo oēs Aegypti primogenitos interfectos: Eheu! hæc acillima Mater futorem & rabiem quidem deitas Herodis, sed illic Pharaonem crudeliorem longè & truculentiorum reperies.

Gen. 42.

Sed cessent iam inanes speculationes meæ, omnia hæc mysterio non vacant, erat siquidem iter hoc in primis necessarium, vt verum fuisse Prophetæ oraculum comprobetur, dum ait: *Ex Aegypto vocaui filium meum.* Et quamuis hoc sensu literali de exitu populi Israel de Aegypto dici & intelligi queat, qui inter omnes mundi nationes, vt filius charissimus à Deo fouebatur; allegoricè tamen de Iesu Christo intelligendum est, qui postquam diu in Aegypto permansit, post Herodis mortem in terrâ Iudæa à Deo per Angelum reuocatus fuit. Aliquid quoq; innuit Psalmographus, *Ecce elongatus fugiens, & mansi in solitudine,* in Aegypto scilicet, Religionis & cultus Dei experte, idololatriæ infami, in qua serpentes, Apis, Anubis, Crocodili, aliaque monstra adorantur: adeo vt vasta & horrida quædam solitudo & desertum monstris plenum ipsa fuisse videatur. Necessè igitur erat, Christum in Aegyptum

Osee 2.
Christi iter in Aegyptum à Prophetis prædictum fuit.

Psalm. 54.

gyptum deferri, vt Prophetarum oracula complerentur.

Demonstratur rationibus necessariis Christum Aegyptum ingredi debuisse.

Erant adhuc rationes quaedam praeagnantes & validae, quae Christum in Aegyptum regionem illam barbaram vocabant. Prima, Fuera Aegyptus olim grauibus & insignibus plagis percussa; necesse igitur, magnum illum medicum eandem visere, qui passiones morbidas depelleret, vulnera sanaret, & perfectam sanitatem eidem afferret. Secunda, Omnes illius primogeniti olim ab Angelo interfecti fuerant, requirebatur igitur primogenitus creaturarum, qui eandem ingressus damnatum prius repararet. Tertia, Vexauerunt eam tenebrae spississimae, quae & manibus poterat palpari, oportebat itaque solem iustitiae eidem affulgere, qui tenebras dispelleret, & nouam lucem induceret.

Non igitur frustra Aegyptum ingressus est, aut inanis eius introitus fuit: tradit enim Hieronymus, Christo eandem intrante, omnia mox idola non sine miraculo ad terram conecidisse; quod dudum antea praedixerat Euangelicus Propheta isaias: *Ecce Dominus ascendet super nubem leuam, & ingreditur Aegyptum, & commouebuntur omnia simulachra Aegypti à facie eius.* Quod & varijs figuris confirmabo.

Isaia 14.

1. Reg. 5.

1. Reg. 4.

Exod. 12.

Arca Domini cum terram ingrederetur Philistinorum, qui idola immolabant; Dagon simulacrum protinus ad terram contuit in varias partes comminutum. Ita quoque Christo, vera arca Testamenti, hodie Aegyptum ingrederentem, non Dagon, sed omnia totius regni idola ad terram coneciderunt. Et vt filijs Israel Aegyptum egredientibus nulla in vniuerso regno domus exstitit, quae non cladem perferrent; ita Christo Filio summi Patris hodie Aegyptum intrante, nullum ibidem templum aut fanum fuit, cuius idola non fuerint ad solum deiecta. Caeterum hanc simulacrorum euerfionem praeter sacrae Scripturae & sancti Hieronymi auctoritatem, confirmant magnae auctoritatis Doctores, Bonaventura de vita Christi, cap. 12. Dionysius Carthusianus in Isaia cap. 9. D. Athanasius oratione de verbi incarnatione, S. Cyrillus Hierosolymitan. Catechesi 10. & Origenes Hom. 3. de Diuersis.

1. Reg. 20.

Iaccant idola in terram prostrata, & ad

Christi fugam nostra se conuertat oratio. Fuit haec ipsa longo ante tempore in Dauide praedignata. Hic cum in ciuitatem Naioth in tribu Benjamin in Ramath sitam venisset, vt eam ab inimicorum obsidio liberaret, fuga sibi consulere coactus est, eo quod Saul tergo immineret. Quam verè per illam Regis fugam, Christi veri Dauide fuga designatur: hic enim cum è caelo in terram Israel, vt eam à dira captiuitate solueret, descendisset, statim vt in murorum illius conspectu fuit, recedere, fugaeque sibi consulere coactus est, ne in crudeles Herodis manus incideret. An non vestro iudicio figura haec cum figurato optimè coincidit? & an non fuga haec maiori etiam admiratione dignissima est, ac diligentissimè sequenda?

Quid est enim, vt, Domino fugiente, & quidem in exteras Regiones, innocentes pueri tyrannicae crudelitati victima cadant? quid hoc est, Domine, vt iugularis militibus dux se praelio subducatur, anne agnos innocuos mactari, & pastorem procul ab ijs recedere? Illene Dux est, Pater aeternae, quem olim exercitus tui ductorem futurum praenuntiasti? *Ecce te Isaiam populum dedi eum, ducem ac praceptorum gentibus.* Tunc ille pastor es, Christe, quem te olim in Euangelio esse dixisti? *Ego sum pastor bonus, bonus pastor animam suam dat pro ouibus suis: mercenarius autem, & qui non est pastor, videt lupum venientem, & fugit, quia mercenarius est.* Illene dux dicendus, qui fugit, cum in praelium descendendum esticum manus conferenda? Illene pastor, qui vbi lupum videt, fugit, oues lanienae distinat, & se intutum proripit? O profunda diuinorum iudiciorum abyssus! o secreta impenetrabilia! Imitatur siquidem paruulus ille co datum ac prudentem rei que bellicae peritissimum ducem, qui cum pedites strenue pugnantes videt, quamuis aliqui hoste saeuente, ad terram conecidant, non idcirco tamen perecllitur, aut animam contrahit: sed praelio se ad tempus subducit, vt equitatum in praelium aduoceat, quo cum illo vehementius in arma ruat, & hoste peroffigato victoriã amplissimã referat. Paruulus ille, sed tamen sapientissimus, ad eundem profusum modum agit, videns enim peditatum suum, id est, innocentes, strenue decertare, quamuis plurimi tyranni gladio cadant, animo ta-

Isaia 55.

Ioan. 10.

men non concidit, sed ad tempus in Aegyptum secedit, vtequitatum, nobiles, fortissimos quosque milites, Apostolos, Martyres, Confessores, Doctores, & Virgines ad preliandum hinc inde sparfos colligat, quibus strenue pugnantis & inimico suo capitali profli-gato, victoriam nobilissimam reportabit. Sed iam satis superque de peregrinatione hac Aegyptiaca locuti sumus, tempus postulat, vt de innoxiorum strage latius agamus, vt initio promissimus. Vos solita me beniuolentia profsequamini, equidem auspabor.

Herodes Rex rabie tumens, & crudelitate effera scens, audito Iesum Christum natum esse, & quidem Regem Israel, & totius mundi Monarcham, metuens, ne ab eodem regno pelleretur, coronaque & sceptro priuaretur, & cognito à scribis & legis doctoribus, in Bethleem cum Iuda nasciturum, prout Prophetæ prædixerant, elusum se à Magis videns, quibus per Ierosolimam reuertentibus certiorum se futurum sperabat, ad eum commotus est, vt præ ira & inuidia paruulos omnes, qui erant in Bethleem, & omnibus finibus, à bimatu, & infra, occidi præcepit, sperans scilicet in communi hac strage & Christum interficiendum, ac tot inter cadauera & hunc futurum.

Ierem. 9.

Tristem hanc & lugubrem tragediam profecutus, Hieremiæ Prophetæ verba mihi videor posse repetere, quibus ille Ierosolymitanum excidium deplorauit, *Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die ac nocte interfectos filia populi mei; & parodicè dicere: Quis caput in Oceanum conuertat, & oculos meos in flumina, vt tot innocentes gladio tyrannico interfectos deplorem?*

Thren. 2.

Idem Propheta cum stragem Ierosolymitanorum per Chaldaeos editam, qui & paruulos ab vberibus matrum auulso interemerant, decriberet, his verbis vsus est: *Defecerunt præ lacrymis oculi mei, conturbata sunt viscera mea, cum deficeret paruulus & lactens in plateis, cum exhalarent animas suas in sinu matrum suarum.* Quanto potiori iure verba hæc de strage Bethleemica vsurpem, quam nefarius ille carnifex Herodes circumquaque edidit, dicens: *Deficiunt præ lacrymis oculi mei, conturbantur viscera mea, cum tot paruulos tyranni gladio concidentes, tot tenellos è cu-*

nis raptos, & vberibus matrum auulso sanguine madentes, vulneribus deformes, vel intra matrum brachia interemptos, vel per agros sparfos video?

Numquam similem me apud vllum historicum stragem legisse memini, nusquam gentium tot pro Christi nomine occisi traduntur, Menologium Græcorum quatuordecim millia interfecta tradit. O crudelitas! O crudelitas impietas! Ioannes centum quadraginta quatuor millia eorum in Apocalypsi enumerat: ne autem in numero, qui decepit, multos fallat, eius hic verba producam: *Et vidi, & ecce Agnus stabat supra montem Sion, & cum eo centum quadraginta millia habentes nomen eius, & nomen patris eius scriptum in frontibus suis.* Vt autem certo illi constaret, quinam hi forent, vocem cœlitus audiuit: *Hi empti sunt ex omnibus (aliis hominibus) primitia Deo & agno, & in ore eorum non est inuentum mendacium, sine macula enim sunt ante thronum Dei.* O stragem crudelē! O lanienam inauditam!

De Manasse Iudæorum Rege scriptum est, *4. Reg. 24.*

Impleuit Ierusalem cruore innocentum: verum hoc de Herode, sicario illo sanguinario, de sanguisuga illo Innocentum, de homicida illo truculentissimo, qui hodie urbem Bethleemiticam cruore infantiam complet, potius dicendum est. Est hoc namque quoddam furoris tyrannici, & regie crudelitatis indicium. Vnde Euangelista, *Iratius est valde: & mittens occidit omnes pueros.* O maledictus furor! O crudelis ira, quæ tot infantium stragem causatur! Ita olim exclamauit Iacob Patriarcha, audita cæde, quam Simeon & Levi filij eius in ciuitate Sichem patrauerant, cuius incolæ ferro deleuerant, *maloditiis furor eorum.*

Gen. 49.

Sed melius ita exclamaturus videor in ira & truculentia Herodis, ad eum vt Augustus Cæsar, illa audita, in qua ne quidem præcepto pepercit filio, iocans dixerit: Herodis se porcum, quam filium esse malle, eò quòd verigidus Iudaica legis obseruator fues ne quidem tangere aude-ret, in filium tamen cruentas manus in iecere non vereretur.

Macrob. li.

2. Satur. ca.

4.

Abimelech, filius Gedeonis ducis, cum septuaginta è fratribus occidisset, vno superstito loatham, qui in spelunca delituit, quo postea ad dignitatem ampliorē eueheretur, is, inquam,

Iudic. 9.

Crudelitas

Abimelechi

ty.

tyrannus Sichimitis deinde exosus fuit, qui eum velut impium ac sceleratum fratricidam detestari & abominari cœpere. Si ciues illi videntes tot fratrum funera adeo indignati sunt, si tyrannum exosi sunt, quod septuaginta fratres iugulasset, quo ita regni cōpos fieret, quis nostrum quæso impium Herodem non detestetur? quis ob illius furores non indignetur? qui non septuaginta adolefcentes, sed plus quā centum Innocentium millia per sicarios suos hodie iugulari præcepit, quo stabilem regni sedem efficeret. Christus tamen illius rabiem euitavit, quem nimirum Deus ad Israhel & totius mundi regnum referuauit.

Apoc. 12.

O nimis! ah cœcument Principem! o trulentum Herodem! eius figuram & typum ad oculum videre qui desiderat, Apocalypsim legat, ubi draco tot capitibus & cornibus minax, mulierem parientem persequitur, ut eum peperisset, filium illius deuoraret. Mulier hæc Ecclesiæ typus est, quæ post tot euolutus, & veterum patrum clamores tandem aliquando Messiam enixa est, sed fera illa bellua Herodes editum perdere, & gladio consumere satagit. Sed in iruitum cadent hæc omnia, eiusque molimina profus inania futura sunt. Ita namque è veteris testamenti figura augurari licet.

Exod. 23.

Vetuit olim in Lege Dominus hæc dum occidi, quamdiu materna adhuc fugeret vbera. Multi summæ auctoritatis doctores modo hoc figuram, modo Prophetiam esse dicunt, omnes tamen unanimiter de Christo intelligunt, quod agnus ille sine macula aut contagio, cum cæteris innocentiis mori non debuerit, aut quamdiu maternis adhuc ab vberibus pendebat, ne prius, quam ad virilem ætatem peruenisset, ac tum demum morte crudelissima afficiendum. Huius opinionis sunt Augustinus, & S. Thomas. Ipse porro Herodes est, qui hanc tempestatem ciet, id est, qui tot paruulos neci tradit.

qu. 90. in

Exodum,

1. q. 102.

c. 6.

Ion 1.

Iona Prophetæ mare conscendens, sed exorta tempestate in mare deiecti casum hic renouari video. Verus enim Ionas Christus mundi huius mare hodierna die conscendens turbulentam & grauem tempestatem experitur, quæ in Aegyptum vsq; eum detulit, atque hanc Herodes impius concitauit. Vnde vatici-

Psal. 68.

natus David ait: *Veni in altitudinem maris, & tempestas demersit me.*

Ioan. 12.

Ecce hic etiam gladium, quem se in terras inuecturum dixit Dominus, *Non veni pacem mittere, sed gladium.* Nam à primo Natiuitatis eius die non nisi de cæde, strage, infanticidio, sanguine profundendo fit sermo: ex eo tēpore grassari cœpere carnifices, plateæ natæ sanguine, cadauera per agros spargi, lacrymis domus perfundi: Vrbes quoq; perturbari, ac noua quadam ratione concitari, reges sibi metuere, Herodes rabie efferascere, quia mox ut viuere cœpit, gladij tortorum sanguine stillantes, per vides & agros defæuere, innoxij paruuli ad necem queuntur, matrum in brachijs, nutricum ad mamillas, patrum in thalamo, ipsi denique cunis obruncantur. Adeo vt merito de Bethleem, quod olim de Ierosolymis Pfaltes, dici queat, *Posuerunt satellites Herodiani morticina seruatorum tuorum Innocentium, escas volatilibus cœli, carnes sanctorum tuorum bestijs terra, effuderunt sanguinem ipsorum tanquam aquam in circuitu Bethleem, & non erat qui sepeliret.*

Psal. 78.

Sunt hi primi Ecclesiæ fructus, qui quamuis nondum maturuissent, ab amore tamen persecutionum insurgentium violentia auelluntur, aut decutiuntur. De quibus olim locutus videtur Propheta Michæas, dicens: *Præcoces fructus desiderauit anima mea.* Primæ quoque victimæ Christo immolatæ, ante illius namque aduentum filios suos ad omnem impietatem parentes crudiebant, ac sæpe etiam idolo Moloch vltro immolabant, vt in Psalmis legitur: *Immolauerunt filios suos demonijs, & non Deo.* Verum hi vere filij cœlestes vero Deo in sacrificium offeruntur & immolantur. Quam bene id olim prædictum erat, *Innocentes & reicti adhaeserunt mihi.* Ita ab Euangelista, *Finite paruulos venire ad me, tantum est enim regnum cœlorum.* & in Apocal. *Hi sunt, qui sequuntur agnum quocunq; ierit.* Sed addam & alia.

Mich. 7.

Psal. 103.

Psal. 24.

Matth. 19.

Apoc. 14.

Hodie quoque prima Ecclesiæ Christianæ fundamenta iacta sunt, vt quidem Isaias olim prædixit: de Esangelicæ namq; Ecclesiæ statu vaticinatus ait: *Paupercula tempestate conuulsa, & absq; vlla consolatione, ecce ego sternam per ordinem lapides tuos, & fundabo te in saphiris.* Inops profecto & paupercula erat Ecclesiæ,

Lib. 37. c. 9.

donec eam Christus ditavit, varijs dein hæresum & persecutionum procellis fuit agitata, sed saphiris fundata conuelli non potuit. Lapis hic, teste Plinio, cœli calorem imitatur, aureis item venis & notulis interpolatus est, qui lumen ei & splendorem admirabilem conciliant, huiusmodi lapidem esse dico Innocentes, qui propria quidem voluntate Martyres non fuere, sed cœlo volente & disponente, atque à cœlo, ut saphiri omnem colorem mutuati sunt. Porro venulæ illæ auræ sanguinis guttas designarunt, qui effusus magno ijs ornamento fuit, meritumque incomparabile peperit, veri igitur saphiri sunt, quibus Ecclesia fundata est: sanguis siquidem cœmentum, caritas & amor cæxi, corpora & tenella illa membra, lapides maiores & antes, è quibus ædificium Ecclesiæ compactum est. Aliud quod magis ratum sit, adiungamus.

Insignis conceptus.

Cum ignis aliquis ingens accendendus est, paleæ prius & festuca lignaque minora flammam concipiunt, atque ita paulatim ille ad ligna maiora progreditur, & magnum parit incendium. Ad eundem plane modum, persecutionum ignis, qui tantum per orbem in iustorum afflictione excitare debebat incendium, hodie ab Innocentibus velut à sulphuratis & festucis incipit, qui paulatim excresecens, ipsa tandem ligna maiora, Apostolos & Papas alioque innumeros Martyres corripit, omniaque exurens à mirabile tandem incendium, & conflagrationem quocumque locorum & gentium sparsam excitabit. Atque huc forsitan respexit Dominus, cum in Evangelio diceret: *Ignem veni mittere in terram, & quid volo, nisi ut ardeat?* Intellegite hoc, quomodo tandem placuerit, equidem de igne persecutionis commode exponi posse existimo: hunc hodie excitat & accendit Herodes. Quis igitur tantam truculentiam & barbariem non damnet ac detestetur?

Luc. 12.

4 Reg. 8.

Benadad Syriæ Rex cum morbo afflictus grauius decumberet, & vnus ex optimatibus suis nomine Hazael cum quadraginta camelis auro onustis ad Helizæum Prophetam in Israel, ut eum de morbo sciscitaretur, destinasset, Propheta, ut eum vidit, lacrymari cepit, quod mala plurima filijs Israel esset illaturus. Cumque diceret Hazael, *Quare dominus meus flet?* ait, *Quia scio, quæ faciurus sis filijs Israel*

mala: ciuitates eorum munita igne succendes, & iuuenes eorum interficies gladio, pragnantes diuides Quibus Syrus auditis indignatus ait, *Quid enim sum seruus tuus canis, ut faciam rem istam magnam?* Hæc, obsecro, ponderemus Christiani, si Helizæus, Spiritu Prophetico mala, quæ Hazael facturus erat, præfagiens, fleuerit ipse quoque carnifex his auditis, non hominem, sed canem ceasuerit eum, qui tantam feritatem exercebat, qui nos à lacrymis temperemus, cum truculentam Herodis tyrannidem oculis videamus? vbi nam modo sunt lacrymæ, suspiria, gemitus: an non hunc canem & angue peiorem, furibunda tigris truculentior, Panthera ferociorem existimabimus? *Qui iratus est valde, & mittens occidit omnes pueros, qui erant in Bethleem, &c.*

Horresco referens hæc prodigia. Vidistis in christi hoc infanticidio sæuientes carnifices, furentes milites, in innoxia illa corpora stricto gladio grassantes, hæc parieti illidentes, illa pedibus proterentes, ventremque conculcantes, alia suffocantes. Hos vidistis è cunis rapi, illos à matrum uerberibus auelli, alios à nutricibus violenter extorqueri. Quis talia fando temperet à lacrymis? audiistis eulatum lugubrem per vniuersam Bethleem, vidistis miseris illas matres passis criminibus, manibus ad cœlum sublati, oculis madentibus, gembundas, eulantes, per vicos & plateas discurrere, rucere, rotaque vagari viribus bundas, Tigris ut amissis catulis. Præuiderat hæc Propheta, cum diceret, *Vox in Rama audita est, ploratus & ululatus, Rachael plorans filios suos, &c.*

Si mater illa, de qua in libris Regum mentio, audita Salomonis Regis sententia, qua puer, de quo cum emusa contendebat, gladio diffidendus iudicabatur, intrinsecus commota fuit, si Regi ad pedes procidit; ne tam crudeli in innocua sententia animaduertetur, dicens, *Obsecro Domine, date illi infantem vivum, & nolite interficere eum.* Quem sensisse dolorem animique angustias putatis miseris illas matres, cum suos coram oculis filios iugulari viderent, & ad supplicium prius rapi, quæ casum suum deplorare valeret? an non hoc ad miseris illas exanimandas sufficiat?

Si enim Agar Abrahæ ancillæ viscera commota sunt, vbi Ismaelem exspirantem vidit, adeo

Ierem. 31.
3. Reg. 3.

Gen. 21.

vt

vt morienti adesse noluerit, sed furēti ac lym-
phatæ similis & vagans, aera clamoribus, ge-
mitibus nemora repluerit: de qua scriptura
ait, *Non videbo morientem puerum, & sedens
contra leuauit vocem suam & fletit.* Quot ob-
fecto lacrymas sudasse! quot planctus & suspi-
ria edidisse verisimile est matres illas Bethlee-
miticas, quem in animis dolorem, cruciatum,
afflictionemque sensisse, cum ante oculos cha-
rissima sua pignora tam crudeli sacrificio iugulari viderent?

3. Reg. 11.
1. Reg. 25.
Ierem. 32.

Dum sacrifici Moloch paruulos viuos
idolo suo effrenit, ne parentes audito eorum
clamore, fletu & eiulatu, ad commiserationem
commouerentur, eosque manibus occidentium
eriperent, tympanis strepebant & sistris. At ni-
hil horum in Bethleemica strage & infanti-
cidio peragitur: audiunt siquidem suis matres
auribus eorum planctus, eiulatus, ploratus, &
miseræ nœnias, atque oculis vident ceruicibus
eorum gladios inferi: vident viscera ferro nudari,
& sanguine puruli solum madescere.
Quem hic dolorem sensisse? quem cruciatum
perituisse credendum est?

Felices animulæ, beata tenella corpiscula,
quæ lucis ipso in limine ceu turbo nascentes
rosas Christi insecutor sustulit: felices vos ite-
rum ac tertio felices voco, qui mundi huius
mare vix ingressi, & corporis huius nauis vix
conscensa, ad portum peruenistis, & procellas
contempnistis. O ter beatos martyres! hoc en-
nim mihi vos appellare nomine licet: nam
quamuis vobis ad Martyrium propter ætatem
credendi in Deum defuerit voluntas, habui-
stis tamen carnem, quam pro nominis eiusdē
gloria offerretis. Ita namque vos allocutus est
Augustinus, *Nō habebatis ætatem, qua in passio-
nē Christum crederetis, sed habebatis carnem,
in qua pro Christo passuro passionem sustineretis.*
Nec dicendum est, rationis vsum, vt Martyriū
sustinerent, ijs ante tempus datum esse, aut
discretionem præuenisse ætatem, vt aliqui,
quos D. Thomas refutat, credere voluerunt:
verum ipsa diuina gratia ac fauor cœlestis in
effusione sanguinis propriæ voluntatis actum
suppleuit, vt in paruulorum baptismo solet
contingere. Et quoniam Martyrium, vt idem
Doctor ait, vim confert ex opere operato non
secus ac Sacramenta; in proprio idcirco san-
guine baptizati fuerit, iisdemque gratijs dona-

Innocentes,
vere sunt
Martyres.

2. 2. q. 124.
art. 1. ad. 1.

ti, quæ recens baptizatis conferuntur, quibus
tamen rationis vsum, aut propria voluntas, di-
uina dispensatione cum paruulis, nullo modo
necessaria est. Vere inquam Martyres, atque
præ cæteris Martyribus honore & gloria di-
gni: cæteri enim non nisi ob fidem & gloriam
nominis Christi passi sunt; vos vero propter
ipsummet Christum, & vitæ eiusdē defensionem.
Et quemadmodum capite in discrimine
versante, brachium occulto quodam naturæ
instinctu, ictui se, in illius defensionem obij-
cit, omniaque membra periculo se, vt ipsum de-
fendatur, opponunt; ita quoque Christo vitæ
discrimen hodie adente, ac mortis in pe-
riculo versante, Christo inquam, qui fidelium
omnium caput atque Ecclesiæ vertex est, ec-
ce innocentes, diuino quodam instinctu,
velut membra quædam pro eiusdē defensionem
se arma capiunt, pro eodem martyrium sub-
eunt, vtque ei vitam conferuent, suam pro-
digunt, ac mortem æquo animo patiuntur.

Sed iam desino, Christiani, hora iam elapsa
silentium mihi indicit, vtque finem imponam,
suadet. Hæc igitur animo insculpta gerite,
hæc diligenter perpēditē: cogitate quæso
fugam dulcissimi Iesu, ac triste illius exilium
ac peregrinationē in Aegypto. Videte vt iam
inde à teneris vaguiculis, ab ipsa natiuitate
vestri causa laboret, vt ab ipsis cunis, ab ipsa
infantia pro vobis pati & affligi voluerit. Ita
namque de se apud Prophetam locutus est *Pauper
ego sum, & in laboribus à iuuentute mea, ait
in laboribus, non in labore.* fuit enim in labore,
cum Herodes eum ad necem conquireret, in
labore, cum matrem laborantem & afflictam,
Ioseph sollicitum & anxium, Innocentes sui
causa ad necem deponi, & crudeliter iugulari
cerneret: Atque hæc omnia ab ipsa infantia;
vos tamen nihil pro eius nomine pati, nisi
dū grauior ætas ingruit, desideratis. Christus
vestri causa ab ipsa natiuitate pati incipit, vos
vero omnem poenitentiam prorsus reijcitis.
O ingratiudinem incomparabilem!

Perpendite adhæc, & oculis quodammodo
vestris subijcite tristē illam innocentium
stragem, & cogitate, vt Samsō à maxilla leo-
nis examen apum prodire vidit, ita Christum
è truculenti Herodis manibus, Erimanthio
leone crudelioris, nobile illud Innocentium
examen, qui veræ quædam apiculæ sunt, edu-
xisset.

xisse, quæ hodierna die alucari corporis huius egredientes, aera petunt, vt ad æternam beatitudinem euolent. Laudate igitur strenuos illos pugiles, animum eorum extollite; Martyrum obstupescite virtutem, & fortitudinem imitamini, denique eorum preces & auxilium postulate, ac mecum omnes dicite.

O beati Innocentes! ò felices paruuli, primitiæ natiuitatis Filij Dei, fructus præcoces nondum maturi. O egregij athletæ! qui prius coronam quam comam in capite habetis, qui in sanguine vestro baptizati prius cælum quam terram tetigistis, prius potiti triumpho quam militiam ingressi. O generosi milites, qui sine conflictu palmam, & sine certamine aureolam promerulistis! O cæli delicia! ò primi flores Ecclesiæ Dei, quos turbo quidam persecutionis, priusquam emarcuissetis, deiecit. O saphiri rutilantes & spendentes, quos quamuis tyrannos mundo velut quisquillas eiecit, cælorum tamen Rex velut Ecclesiæ suæ fundamenta delegit. O illustres martyres, qui corpusculorum vestrorum stolas hodie in sanguine agni lauitis, & gloriosam iam in cælo ante thronum maiestatis eius viuistis! pro nobis omnibus apud Deum intercedite, vos, qui Herodis minas & rabiem contemnentis, ad mortem vsque constantes permansistis. Habemus & nos tyrannos decuplo truculentiores, qui nobis imminet, & comminantur. vestris igitur precibus obtinete, vt iisdem prostratis, victoriam obtinentes, ac triumphum agentes, tandem portum, quem vos feliciter ingressi estis, ipsum inquam æternæ Beatitudinis portum ingredi mereamur, ad hunc igitur vitæ nostræ cymbam SS.

Trinitas dirigere dignetur, Amen.

(:)

IN FESTO CIRCVMCISIONIS DOMINI.

Partitio.

- I. De circumcissione veteris legis.
- II. De circumciso Iesu.
- III. De causis circumcisi.
- IV. De circumcisi sanguine.
- V. De amore circumcisi.
- VI. De nominis Iesu admirabili dignitate.
- VII. De eiusdem magnitudine & merito.
- VIII. De Kal. Ianuarijs, ac spiritali circumcissione.

Postquam impleti sunt dies octo, vt circumcideretur puer, vocatum est nomen eius Iesus, Luc. 2.

FIGVRA.

Voluit olim in veteri lege Deus, vt primo *Exod. 12.* mensis die, quem principium mensium deinde esse iussit, agnus absq; macula, maculatus, & anniculus immolaretur, eiusq; sanguis effunderetur; idq; in perpetuum liberationis argumentum, qua Israelitæ ab Angelo exterminatore incolumes, solis Aegyptijs plagam sentientibus seruati sunt. Hodie quoque totius anni mensium primi est initium, quo Christus Iesus, agnus ille sine macula, diuina ita disponente voluntate, sanguinem suum pretiosum cepit effundere; verum sanguinem redemptionis nostræ augurium, salutis nostræ pignus, atque euidens inimicorum nostrorum ruinæ spirituumq; exterminantium ab anima nostra depulsionis signum & præsagium. Hæ sunt strenæ, quas Iani Kalendis Iesus paruulus amicis mittit. O beatæ Kalendæ! ò bona ac dextera auguria & strenæ Rege summo dignæ! Pluribus de iisdem agemus, si solum S. Spiritus auxilium, & Reginæ nostræ intercessio, antequam proueamur in altum, & vela in ventos laxemus, non defuerint. Salutationis igitur Angelicæ strenam vnanimis ad eam destinemus.

AVE MARIA.

Inter omnia legis Mosaicæ Sacramenta nullum

I.

delium illustratione superna edores, tuque o gloriosa Deipara patrocinio nobis tuo succurre: interea dum Angelica te salutatione inuocamus.

A V E M A R I A .

I: Bellum inter Christū & diabolu. Nullum vnquam crudelius, vel immanius aut metuendum magis bellum exstitit, quam ipsum, quod Christus cum diabolo hosse suo iuratissimo gessit: cuius origo & causa non nisi immortale statui potest odium & inimicitia nullo vnquam tempore conciliabilis, quæque iam ab ipso mundi primordio cepit, & ad finem vsque illius duratura est. Vix enim cælum conditum erat, quin statim inter se decerrare coeperunt, atque inter se atrocissimè digladiari: cuius belli successum, & victorias Christi Ioannes in Apocalypsi describit, & factum est prælium magnum in cælo, &c. In Paradiso quoque terrestri iterum congregiuntur, & prælia miscent, atque ita miscent, ut perenne id bellum fore Deus prædixerit: *Inimicitias ponam inter te & mulierem, inter semen tuum, & semen illius, quæ nullo vnquam æuo finientur.*

Apoc. 12.

Apoc. 12.

Hoc non nisi propheticè pronunciauit Deus, sed longo post tempore Ioannes Euangelista emblematicè in Apocalypsi sua expressit; describit siquidem mulierem parturientem, mulierem, inquam, quæ sole ut chlamyde vestiebatur, lunam verò sub pedibus tenebat, & in capite coronam duodecim stellarum habebat; hanc septiceps, pluribusque instructus cornibus draco persequabatur: *Ecce draco magnus rufus, habens capita septem, & cornua decem: & draco stetit ante mulierem, quæ erat paritura, ut cum peperisset, filium eius deuoreret.* Ecce ænigmatis huius expositionem. Mulier hæc virginis Deiparæ sole iustitiæ circumamicta imago est, mundum, qui per lunam designatur, pedibus calcantis, deinde virtutibus per stellas significatis coronata: hanc Filium Dei vtero gestantem Satan, draco ille tartareus, tot capitibus instructus & cornibus, id est, mille nocendi artibus & stratagematis armatus, persequitur, & quamdiu mundi hæc machina consisteret, persequetur. Figuræ ut videtis veteris huius belli & inimicitia plurimè ybique occurrunt.

Gen. 24.

Iacob & Esau sese mutuo materno in vtero calcibus impetebant, & semper quoad vi-

uerent, inter se contendebant. Docetur hic Christum & diabolum semper inter se digladiari, & ab ipsa natiuitate, ab ipso inquam mundi primordio capitale inter se odium gessisse, & hæctenus gerere, ac crudeles inimicitias fouere. Bernardus cum motuum horum ac discordiæ causam & originem inuestigaret, dicit eam à primo infanti, quo Angeli creati fuere, coepisse, nam cum diuina reuelatione didicissent, Verbum Dei humanam carnem assumpturum, & vnigenitum Patris, hominis redimendi ergo, cælo descensurum, simulque iussi essent eundem incarnatum adorare, *Et adorent eum omnes Angeli eius:* Lucifer, superbia, & fastu tumens associatis sibi aliquot eisdem mentis & voluntatis Angelis hoc facere recusauit; sed omnes exinde diuinitati aduersantes, ipsam quoque ambiunt, firmiter secum statuantes, hominem hunc nunquam agnoscere, quasi penitus indignum, & à natura sua nimium quantum alienum foret, Angelorum naturam humanæ subiectam esse, hominesque ut superiores: gnosceret. Ideò magna cum inuoluntaria & infamia cælo expulsi, & in tartara relegati, omni ratione accedente inuidia, impedire conati sunt, Deus ne humanam naturam indueret, veritatem ei se submittere, ipsique homines Angelicæ dignitati præcellerent, cogentur.

Belli huius causa.

Atque ideò quamprimum ut homo conditus est, & in Paradiso terrestri collocatus, eum diabolus aggressus est, & oppugnauit, ita ut expugnaret, & ad terram deiecerit, eumque debellans, omnem illius posteritatem inuisibilis ictu lauciant. *In quo omnes peccauerunt, & mortui sunt.* Conabatur quidem nefandus ille sicarius omnem illam propaginem abolere, è qua nimirum hostis iuratissimus nasci debebat; aut ita saltem corrumpere & inficere, ut eam Deus indignam, è qua carnem sumeret, cuiusque naturam sibi copalaret, iudicaret. Huc alludens in Euangelio Dominus Iudæis sanguinem suum, & interitum sitientibus dicebat: *Vos ex patre diabolo estis, & desideria patris vestri vultis perficere, ille homicida fuit ab initio.* Ex illo namque tempore varias excogitauit rationes ad Mesiam opprimendum, omnemque progeniem, è qua nasci debebat, exscindendam.

Rom. 5.

Ioan. 8.

Con-